

Wat Gebeur met die Dode?

Sal jy, na jou dood, weer lewe? Presies waar sal jy die ewigheid spandeer?

Miljoene mense vandag — en biljoene meer deur die geskiedenis — het nooit eers die geringste kans op verlossing gehad nie. Trouens, die meeste het nooit eers die *naam* van Jesus Christus gehoor nie — die enigste naam onder die hemel waardeur die mens gered kan word, (Hand. 4:12). Wat gebeur met sulke mense wanneer hulle doodgaan? Is hulle, soos meestal geglo word, “verlore?”

Ortodokse Christendom hou voor dat die dood nie veel meer is as die dood van die liggaam nie, terwyl die steeds bewuste “onsterflike siel” na `n ewigheid van saligheid in die hemel, of `n ewigheid van marteling in `n ewigbrandende hel gaan.

Maar wat leer die Bybel werklik oor die *dood* en die staat van die dode? Wat is die lot van die biljoene wat nooit verlossing deur Jesus Christus geken het nie?

Is die Siel Onsterflik? Interessant genoeg, gee Ortodokse Christendom in geheel nie eens voor dat sy geloofsopvattinge uit slegs die Bybel kom nie. Baie hiervan is in werklikheid van heidense oorsprong. Die konsep van die “onsterflike siel,” byvoorbeeld, kom nie uit die Bybel nie. As jy glo dat die Bybel die Woord van God is en die enigste betroubare bron van kennis aangaande God, dan ontstaan die vraag, “Wat leer die Bybel oor lewe na die dood?”

Die meeste hedendaagse godsdienstige leiers verkondig die onsterflikheid van die siel tenspyte van die feit dat die Bybel die presiese teenoorgestelde leer – dat die menslike siel sterflik is. Dit kan STERF, (Esegiël 18:20). Slegs God is onsterflik, (I Tim. 6:15-16).

Die onsterflike siel gedagte kan teruggevoer word na antieke Babiloniese mitologie wat, in verskeie weergawes, versprei het in die destydse beskaafde wêreld en uiteindelik gesentreer het in Egipte tydens die derde en tweede milleniums voor Christus. Griekse mitologie het in hoofsaak uit Egipte gekom en sy gode was eenvoudig die ou Egiptiese gode met ander name. Gedurende die sogenaamde “goue era” van die Griekse beskawing is die geloof in verskeie gode langsamerhand deur `n corpus van die filosofie van Sokrates, Plato en Aristoteles bedek. `n Belangrike deel van Platoniese filosofie was gebaseer op die veronderstelde *dualistiese* aard van die mens – die gedagte van `n onsterflike siel wat vasgevang is in `n materialistiese liggaam. Hiervolgens is die “*innerlike mens*” eintlik `n “onsterflike siel” wat sy oorsprong in die hemel het en na benede gekom het om vasgevang te word in `n materiële, fisiese liggaam. Die materiële liggaam was geag tydelik en noodwendig boos te wees. Derhalwe was die hoop van die “geestelike mens” dat sy bewustelike onsterflike siel na die hemel kon terugkeer met die dood van die materiële liggaam.

Die meeste post-apostoliese “kerkvaders” het met idees soos die van die onsterflike siel grootgeword voordat hulle “Christene” geword het. Deur hulle hoogs invloedryke skrywes het hulle uiteindelik hierdie idees ingeboesem in die leringe van die Roomse Kerk. Die Protestantse Hervorming – alhoewel dit sommige dwaalleringe reggestel het – het egter die dwaallering van die onsterflike siel voortgesit, welke lering tot vandag toe Protestantse en Katolieke lering onderlê.

Wat die Bybel oor die *siel* sê, behoef `n mate van studie. Die Hebreeuse woord wat as siel vertaal word, is *nêfesj*. Dit word gedefinieer as `n skepsel wat asemhaal, d.i., dier of, (abstrak), *lewenskrag*, (“*vitality*,” in Engels). *Strong’s Exhaustive Concordance of the Bible*, Hebrew Lexicon, item 5315). Die verskillende gebruike van *nêfesj* verwys eenvoudig na die *fisiese lewe* van lug-ademende skepsels — insluitend die mens. Eerder as om afsonderlik van die fisiese liggaam te wees, is die siel onafskeidbaar met die liggaam saamgesmelt.

Toe God Adam geskape het, het Hy *hom* – nie net sy liggaam nie – “uit die stof van die aarde” geformeer. Let daarop dat Adam nie `n siel *ontvang* het nie, maar `n “lewende siel”, (*nêfesj*), *geword* het. (Gen. 2:7). Die siel is wat `n mens is – nie iets wat hy “het” nie. Dit is die *volkome wese*, beide fisies en nie-liggaamlik.

Kan `n siel sterf/doodgaan? Ons lees in Esegïël 18:4, “die siel, (*nêfesj*), wat sondig, die moet sterwe.” (Nie slegs die liggaam nie). Vir beklemtoning word hierdie stelling in vers 20 herhaal. Sommiges verwys na wat Jesus in Mattheus 10:28 gesê het – “moenie vrees vir die wat die liggaam doodmaak, maar die siel nie kan doodmaak nie” – maar hulle versuim om die res van die gedeelte te lees. “maar vrees Hom liever wat die siel sowel as die liggaam kan verderwe [*appoeloemie* in Grieks, wat vernietig beteken] in die hel [Grieks, *gehenna*].” Let daarop dat Christus NIE gesê het dat hierdie *gehenna* vuur die siel vir ewig brand nie, maar dat dit die siel **VERNIETIG** – opbrand sodat dit nie langer bestaan nie. Christus het dit duidelik gemaak dat die siel NIE onsterflik is nie en geen lewe of bewussyn het afsonderlik van die liggaam nie.

'n Verwarring tussen Siel en Gees: Die wanbegrip wat betref die bybelse lering van die siel kan moontlik toegeskryf word aan die feit dat die Bybel ook leer dat die mens 'n gees het. Die Hebreeuse woord wat as "gees" vertaal word is *roeg*, wat soms ook as "asem" vertaal word.

Job 32:8 sê daar is 'n "gees in die mens." Verskeie skrifgedeeltes in Spreuke verwys na hierdie menslike gees (Spr. 15:13; 16:32; 20:27; 25:28). Die innerlike gees, wat ons almal het, is nie 'n afsonderlike of bykomstige "wese," of 'n "onsterflike siel" wat binne ons vasgevang is nie. Dit is 'n nie-fisiese dimensie wat God aan elkeen van ons by konsepsie gee en wat ons in werklikheid menslik maak (Jes. 42:5; Sag. 12:1).

Dit is die menslike gees, toegevoeg tot ons brein, wat aan ons *bewustelike verstand* met self-identiteit gee. Dit maak dit vir ons moontlik om komplekse onderwerpe aan te leer soos taal, wiskunde en ontwerp (I Kor. 2:11). Die menslike gees is die somtotaal van alles wat nie-fisies is nie - ons gedagtes, verbeelding, planne, hoop, drome, gevoelens, emosies en gesindheid - dit maak elkeen van ons wie en wat ons is. Die menslike gees voorsien ook aan God wat vergelyk kan word met 'n "bandopname" van alles wat ons is - en met ons dood terugkeer na God (Pred. 12:7). God kan dan hierdie "opname" gebruik om ons op te wek tot 'n fisiese (of geestelike) lewe met alles van wat en wie ons is, in plek.

Dit is belangrik om te verstaan dat, selfs met die toevoeging van die menslike gees, dit die hele fisiese en geestelike geheel is wat die mens daarstel - die siel. Die hele mens *is* 'n siel, *het* nie 'n siel nie. Nie die siel of die menslike gees behou enige bewussyn na dood nie (Ps. 146:4). Deur bekering word ons menslike gees en God se Heilige Gees saamgevoeg (Rom.8:16). Dit is deur die werking van God se Gees tesame met ons gees in ons verstand dat ons in staat gestel word om die dinge van God te verstaan (I Kor. 2:11). Diegene wat God se Heilige Gees tot hulle menslike gees toegevoeg gedurende hierdie lewe het, word, met die dood, "die wat in Christus gesterf het" (I Thes. 4:16).

Wat is die Dood? Wat die Bybel leer oor die dood en die staat van dode, is duidelik. Wat die Skrif leer wat betref die verskil tussen die lewende en die dooie is nie 'n kwessie van *plek* nie maar 'n kwessie van die bewustelike en die onbewustelike. Die dood is die algehele beëindiging van lewe, insluitende die bewussyn. Die enigste hoop vir die dode is 'n opwekking, (opstanding), terug na 'n bewustelike lewe, trouens, die Bybel tref geen onderskeid tussen die dood van die mens en die dier nie (Pred. 3:19,20). Die dood is vir almal dieselfde – vir die regverdige en die onregverdige, die getroue en die ontroue (Pred. 9:2). Die dooie se gedagtes is daarmee heen – hy of sy weet niks meer nie, het geen bewussyn meer nie (Pred. 9:5; Ps 146: 4). Hulle kyk nie af na die aarde vanuit die “hemel” nie en braai ook nie iewers in 'n “hel” onder die aarde nie. Hulle is eenvoudig *dood*.

Gaan Mense Hemel toe? Baie is verras om te hoor dat die Bybel nie leer dat enigiemand hemel toe gaan nie. Inteendeel, Christus, die outeur van ons Christelike geloof, (wie se woorde sekerlik meer gewig behoort te dra as enige godsdienstige leier s`n), het nadruklik gesê dat niemand in die hemel opgevaar het nie (Joh. 3:13). Petrus voeg verder by dat koning Dawid nie in die hemele opgevaar het nie (Hand. 2:34) – hy is eenvoudig dood.

Hebreërs 9:27 sê dat dit vir die mens bestem is om een maal te sterwe. Hierdie eerste dood, (wat dekades of eeue kan duur), is nie 'n beloning of 'n straf nie. Dit is eenvoudig maar net wat met almal gebeur. In koning Dawid se geval, omdat hy in die geloof gesterf het, sal in 'n toekomstige opstanding, die beloning van die getroues ontvang – die ewige lewe. Soos al die ander heiliges wat gesterf het, wag hy in sy graf vir die opstanding.

Nog 'n onskriftuurlike en blatant valse lering, (wat ook op die idee van die “onsterflike siel” gegrond is), is dat mens na dood na 'n vagevuur gaan om daar skoon gemaak te word van sonde waarna mens hemel toe gaan. Dit spreek vanself dat daar geen verwysing, hoegenaamd, na so iets in die Bybel is nie, trouens, die blote gedagte ontken die offerhande van Christus vir die vergifnis van sonde. Wanneer 'n mens waarlik bekeer is – deur sy of haar sondes te bely en Christus te aanvaar as persoonlike Verlosser en Saligmaker – word sy of haar gedane sondes volkome vergewe. Mens hoef geen straf daarvoor te ondergaan nie – nie nou nie en ook nie na dood nie.

Die Opstanding – 'n Christen se Ware Hoop. Job vra die vraag in hoofstuk 14 vers 14, “Job 14:14-15 As 'n mens sterwe, sal hy weer lewe?” Hy gee die antwoord, “ Dan sou ek hoop al die dae van my stryd totdat my aflossing kom; U sou roep, en ek sou U antwoord, na die maaksel van u hande sou U verlang.” (Die woord “aflossing” in die Ou Vertaling van die Afrikaanse bybel, is niksseggend. Die korrekte woord is “verandering”). Hierdie *verandering* vind nie direk na die dood plaas nie. Job het geweet dat hy vir 'n onbekende tyd in sy graf sal moet wag totdat God hom opwek tot 'n veranderde staat - van dood na lewe.

Weereens, ons moet na die woorde van Jesus luister, nie na die woorde van mense nie. Die mees aangehaalde vers in die Bybel, Johannes 3:16, is seker die vers wat terselfdertyd die minste verstaan word. “ Want so lief het God die wêreld gehad, dat Hy sy eniggebore Seun gegee het, sodat elkeen wat in Hom glo, nie verlore mag gaan nie” – wat? Hel toe gaan nie maar hemel toe?

Is dit wat Christus gesê het?

Hierdie skrifgedeelte gaan nie daarvoor om vir ewig in 'n slegte of 'n goeie plek te wees nie. Die *plek* is nie die kwessie nie. Christus het gesê dat hulle wat in Hom glo “nie verlore mag gaan nie” – wat beteken om op te hou bestaan – “maar die ewige lewe kan hê.”

In die boek Handeling en regdeur die sendbriewe beskryf Paulus en die ander apostels die Christelike hoop as synde die *opstanding*. As versekering aan Christene van hierdie hoop maak Paulus dit in I Korinthiërs 15 duidelik dat Jesus se opstanding absolute bewys is van die heiliges se toekomstige opstanding. Hy bemoedig die Thessalonisense met soortgelyke woorde (I Thess. 4:13-18). Verwysend na die opstanding van die ware Christen, het Christus herhaaldelik gesê, “ek sal hom opwek **in die laaste dag**.” (Joh. 6:39,40,44,54; 11:24).

Wanneer maak God Sy finale besluit, te wete, of 'n persoon ewig sal lewe of tot niet sal gaan? Maak God daardie besluit op die oomblik van dood? Vir daardie klein minderheid wat tot bekering en God se genade geroep is, is dit nou die tyd van oordeel. Maar vir die oorgrote meerderheid het die tyd van oordeel nog nie gekom nie. Onthou dat die eerste dood nie 'n beloning of 'n straf is nie – want in Adam sterwe ons almal (Ikor. 15:22). Die oorgrote meerderheid dode wag eenvoudig die opstanding af wanneer hulle geleentheid van “oordeel” sal aanbreek.

Is Vandag die enigste Dag van Redding? Volgens hoofstroom Christendom is 'n persoon vir ewig verlore as hy of sy nie nou, gedurende hierdie leeftyd, “gered word” nie. Hoe opreg hierdie lering ookal mag wees – dit is eenvoudig nie reg nie. Die Bybel leer *nie* dat hierdie e lewe die enigste tyd is waartydens mens verlos kan word nie!

Satan, die “god van hierdie wêreld” (II Kor. 4:4), het op die oomblik die godsdienstige en burgerlike leiers onder sy invloed en mislei hulle om elke hoek en draai (Openb. 12:9). Gevolglik vind ons 'n wêreld van kultuur en tradisie waarin samelewings verskans is in 'n valse lewenswyse. Meeste mense is so deurdrenk met die weë van hierdie wêreld dat dit vir hulle onmoontlik is om die waarheid van God te verstaan – en, sal hulle onwillig wees om God se lewenswyse te volg selfs sou hulle verstaan. Dit is hoekom, soos Paulus in Romeine 11:32 sê, God hulle “in die ongehoorsaamheid ingesluit” het – maar net vir 'n tyd – “om vir almal barmhartig te kan wees” in 'n toekomstige tyd van oordeel.

Voeg daarby die feit dat die natuurlike menslike verstand die vermoë kortkom, ja, selfs nie die begeerte het om geestelike waarheid te verstaan nie (I Kor 2:11,14). Slegs as God, deur Sy Gees, 'n persoon *roep* – dit is om die verstand van 'n individu te open en begrip van Sy waarheid te verleen – kom daardie persoon tot sondebeseft en bekering in sy of haar lewe (II Kor.7:9-11; Joh.6:44; Rom. 2:4; Fill. 2:13).

Christus het aan Sy dissipels getoon dat hierdie “roeping” NIE uitgebrei is na die meeste mense tydens hierdie lewe nie. Hulle het Hom gevra waarom Hy tot die massas in vergelykings spreek. Hy het geantwoord, “Omdat dit aan julle gegee is om die verborgenhede van die koninkryk van die hemele te ken, maar aan hulle is dit nie gegee nie. Want hy wat het, aan hom sal gegee word, en hy sal oorfloed hê; maar hy wat nie het nie, van hom sal weggeneem word ook wat hy het. Daarom spreek Ek tot hulle deur gelykenisse, omdat hulle, terwyl hulle sien, nie sien nie, en terwyl hulle hoor, nie hoor of verstaan nie. En aan hulle word die profesie van Jesaja vervul wat sê: Met die gehoor sal julle hoor en glad nie verstaan nie, en julle sal kyk en kyk, en glad nie sien nie. Want die hart van hierdie volk het stomp geword, en met die ore het hulle beswaarlik gehoor; en hul oë het hulle toegesluit, sodat hulle nie miskien met die oë sou sien en met die ore hoor en met die hart verstaan en hulle bekeer en Ek hulle genees nie.” (Matt. 13:11-15).

Tot nou toe is daar maar net 'n baie klein minderheid van die mensdom deur God geroep – en nog minder het geantwoord en tot bekering gekom en God se Heilige Gees ontvang. Hierdie paar, hierdie “klein kuddetjie,” soos wat Christus na Sy ware kerk verwys, stel die “huis van God” daar. Petrus skryf in I Pet. 4:17 dat nou, gedurende hierdie lewe, die tyd is “dat die oordeel moet begin by die huis van God.” Derhalwe, as 'n persoon “in die geloof” (of, anders gestel, “in Christus”), te sterwe kom, het sy of haar oordeel deur God reeds plaasgevind. God het Sy finale besluit geneem dat daardie persoon in Sy Koninkryk sal wees en sy of haar naam in die “Boek van die Lewe” geskryf.

Daar sal 'n aantal wees wat die onvergeeflike sonde gepleeg het – dit is om, met volle kennis en begrip van die waarheid en die weg tot verlossing God se genade en verlossing te verwerp en die keuse te maak om nie tot bekering te kom nie en weg te draai van die weg van sonde na God se weg toe nie. Vir hulle – en net God weet wie hulle is – is die oordeel ook finaal gevel. Vir hulle wag die opstanding van die boses en hulle lot is die tweede dood in die poel van vuur. Hierdie poel van vuur, (*gehenna* in Grieks), is 'n verterende vuur wat die onboetvaardige boses totaal vernietig. Jesus het gewaarskyu om Hom te vrees wat beide “siel en liggaam” in hierdie vuur kan **vernietig** (Matt. 10:28). In Maleagi 4:1-3 sien ons dat die goddeloses as onder die voetsole van die gelowiges sal wees.

'n Tweede Opstanding. Soos ons gesien het, bly diegene wat in Christus gesterf het in hul grafte totdat Hy hulle opwek “in die laaste dag.” (Job 14:14; Joh. 5:25; 6:39, 40,44, 54; I Thess. 4:13-16; I Kor. 15: 50-54; Matt. 24:30,31; Openb. 20:4-6). Op daardie tydstip sal Christus hulle opwek tot 'n bonatuurlike, geestelike staat – om net soos Christus self te wees (I Joh. 3:1,2; Fill. 3:21; II Pet. 1:4; Daniel 12:3).

Maar wat van die res van die wat dood is? Hulle oordeel het nog nie plaasgevind nie. Wanneer kry hulle 'n kans tot verlossing? In Openbaring 20 vers 5 skryf Johannes dat die opwekking van die wat in Christus gesterf het, (wat plaasvind met Christus se wederkoms), slegs die “eerste opstanding” is. Hy voeg by dat “die ander dode het nie herlewe totdat die duisend jaar voleindig was nie.”

Dus is daar 'n *tweede* opstanding. In dieselfde hoofstuk, vers twaalf, lees ons, “En ek het die dode, klein en groot, voor God sien staan.” Hier sien ons die “tweede opstanding” afgebeeld – die opstanding van elke mens wat ooit gelewe het en NIE in die geloof gesterf het nie – diegene wat nooit geroep is en tot bekering gekom het in hulle eerste lewe nie. Hulle kom nou voor Christus se “wit troon” van oordeel.

Soos met die meeste bybelse onderwerpe, word die hele storie nie op een plek vertel nie. In Esegïël 37 kry ons 'n verdere beeld van die tweede opstanding – handelende spesifiek met die dode van Israel en hulle herlewing tot 'n fisiese lewe in die toekoms. Hulle tel onder die “res van die dode” – wat nie in Christus gesterf het nie – wat voor God se troon verskyn in Openbaring 20:12. Onthou, die “ander dode” (Openb. 20:5), sluit almal in wat *nie* in die eerste opstanding was nie – wat die oorweldigende meerderheid Israëliete wat oor die eeue heen gesterf het, sal insluit.

Let daarop, in Esegïël 37, dat God, nadat Israel tot lewe terugbring is, Sy Heilige Gees aan hulle gee. Ten einde God se gees te ontvang sal hulle hulle egter eers moet bekeer soos wat Petrus aandui in Handeling 2:38. Hierdie uit-die dood-opgewekte Israëliete sal, klaarblyklik, saam met die res van die mensdom voor Christus se “wit troon” moet verskyn om verantwoording te doen van hulle optrede in die verlede. Die meeste, indien nie almal nie, sal tot die besef van hulle sondige aard kom en boetvaardiglik Christus as hulle verlosser aanvaar en hulle sondes vergewe kry. Hulle sal God se Heilige Gees ontvang en 'n gelukkige nuwe fisiese lewe ly. (Dit lyk asof Jesaja 65:20 aandui dat hulle tot so lank as 100 jaar kan lewe ten einde in genade en kennis te groei en geestelike karakter te bou voordat hulle uiteindelik in die Koninkryk van God opgeneem word.)

Ons sien dus duidelik dat “onbekeerde” Israel in die toekoms uit die dood opgewek word. Maar wat van “onbekeerde heidene,” dit is, nie-Israeliete? Hoofstukke 9 – 11 van Romeine wys dat God met die heidene sal handel op dieselfde manier as wat Hy met Israel sal handel. Openbaring 20:12 wys dat almal wat onder die “ander dode” tel, voor die “wit troon” verskyn, nie net Israel nie. *Almal* buig voor God en bely hulle sondes. *Almal* sal op grond van hulle werke geoordeel word en almal sal aan sonde skuldig bevind word (Rom. 3:23).

Maar sal die skuldiges veroordeeld staan? In II Pet. 3:9 lees ons dat God nie wil hê dat sommige moet vergaan nie. Nadat hulle sondes aan hulle duidelik geword het voor die troon van God, sal dit elke mens wat daar verskyn se *eerste* en *enigste* kans op verlossing deur sondebelyding, bekering en die inwoning van die Heilige Gees wees. Onthou dat diegene in die tweede opstanding nooit, (gedurende hulle *eerste* lewe), hulle verstand geopen gehad het vir die waarheid van God, deur die Gees van God nie – en derhalwe ‘n geleentheid gehad het nie (met ‘n *volle* begrip), om hulle van hulle sondes te bekeer en God se genade te ontvang nie.

Christus het eenmaal vir *almal* gesterwe (I Tim.2:6; Heb. 10:10; I Kor. 15:22-24). Ons Heer en Verlosser het nie die marteling, vernedering, gyseling en mishandeling wat hy ondergaan het welke gevolg is deur Sy dood aan die kruis, net sodat Sy genade aangebied kon word slegs vir ‘n gedeelte van die mensdom nie. Hy het dit deurgegaan vir ons almal!

Teen die tyd wat hierdie “wit troon oordeel” plaasvind sal Satan reeds in die poel van vuur gewerp wees en nie langer in staat wees om die waarheid te verdraai en die mensdom te mislei nie. In die afwesigheid van Satan se verdraaiende invloed – en met hulle verstand nou geopen deur die Heilige Gees – sal hierdie mense nou vir die eerste keer daartoe instaat wees om geestelik te dink.

Dank God vir Sy ongelooflike, barmhartige plan! Wees bemoedig deur die waarheid van die Bybel oor die dood en die staat van die dode. Wees verheug in die seker kennis dat almal wat ooit gelewe het eendag hulle volle kans op die ewige lewe sal hê!